

POSTANOWIENIE

Dnia 15 listopada 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)

SSN Tomasz Grzegorzczak

po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron

w Izbie Karnej w dniu 15 listopada 2012 r.,

skargi skazanej **R. R.**

na naruszenie prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w

postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w sprawie o wyznaczenie obrońcy z

urzędu do sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania, na podstawie art.

430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 5 ust. 1 i art.8 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o

skarżce na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu

przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i

postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843),

p o s t a n o w i ł:

pozostawić skargę bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 sierpnia 2011 r. Sąd Okręgowy utrzymał w mocy zaskarżony m.in. przez R. R. wyrok Sądu Rejonowego, skazujący ją za występki z art. 284 § 2 k.k., polegający na przywłaszczeniu na szkodę M. T. pieniędzy w kwocie 105 000 zł, na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres lat dwóch oraz 100 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 50 zł. Pismem z dnia 6 października 2011 r. R. R. wniosła do Sądu Okręgowego o przyznanie adwokata z urzędu do sporządzenia kasacji od tego wyroku i sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania w tej sprawie. Zarządzeniem z dnia 17 października 2011 r. wyznaczono R. R. obrońcę z urzędu celem sporządzenia i podpisania kasacji, równocześnie poinformowano ją,

że jej wniosek o wyznaczenie obrońcy z urzędu celem sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania zostanie rozpoznany po zakończeniu czynności związanych z wnioskiem o kasację wyroku.

W opinii z dnia 30 października 2011 r. wyznaczony obrońca z urzędu poinformował, że nie znalazł podstaw do złożenia kasacji.

Pismem z dnia 7 listopada 2011 r. R. R. została pouczone, że w związku z tą opinią, może wyznaczyć obrońcę z wyboru do sporządzenia i wniesienia kasacji w terminie 30 dni.

W dniu 5 marca 2012 r. do Sądu Okręgowego wpłynęło pismo R. R., w którym domagała się ona „nadania biegu jej wnioskowi o przyznanie obrońcy z urzędu celem sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania”.

Pismo to nie zawierało innej treści, wskazywało nadto tylko sygnaturę akt: IV /.../.

Pismem z dnia 14 marca 2012 r. Sąd Okręgowy przedstawił Sądowi Apelacyjnemu „akta sprawy sygn. II K /.../, dot. R. R. wraz z (wspomnianym) wnioskiem o wyznaczenie obrońcy z urzędu celem sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania”.

Przewodniczący Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego pismem z dnia 20 marca 2012 r. poinformował R. R. o tym, że w związku z jej pismem z dnia 6 października 2011 r., zarządzeniem z dnia 17 października 2011 r. został dla niej ustanowiony obrońca z urzędu do postępowania kasacyjnego, który sporządził opinię o braku podstaw do wniesienia kasacji. Nadto pouczył ją o ustawowych podstawach wznowienia postępowania i stwierdził, że wobec tego, że pismo z dnia 6 października 2011 r. nie zawiera okoliczności mogących stanowić, zgodnie z art. 540 i następnych k.p.k., powodów do wznowienia postępowania, brak jest podstaw do rozważenia zasadności wyznaczenia jej obrońcy z urzędu do postępowania wznowieniowego.

Po sporządzonym przez R. R. w dniu 16 sierpnia 2012 r. piśmie, skierowanym do Prezesa Sądu Apelacyjnego, informującym o nierozpoznaniu jej wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu, zarządzeniem z dnia 24 sierpnia 2012 r. Przewodniczący Wydziału Karnego tego sądu wyznaczył jej obrońcę z urzędu „do postępowania wznowieniowego”.

W dniu 3 września 2012 r. do Sądu Apelacyjnego wpłynęła skarga R. R. z dnia 30 sierpnia 2012 r. „na przewlekłość postępowania przed Sądem Apelacyjnym w sprawie II K /.../”.

Powołując się na przepisy art. 2 ust. 1, art. 3 pkt 6, art. 4 ust. 3, art. 5 ust. 2 i art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843) (zwanej dalej : ustawą o skardze na przewlekłość), art. 45 Konstytucji RP i art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, wniosła o:

- 1) stwierdzenie przewlekłości w sprawie II K /.../;
- 2) zlecenie sądowi rozpoznać wniosek o wyznaczenie obrońcy z urzędu dla sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania w sprawie II K /.../ w terminie 14 dni od daty rozpoznania skargi;
- 3) przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej kwoty pieniężnej w wysokości 20 000 zł oraz zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu skargi skarżąca podniosła, że „brak rozpoznania jej wniosku z 6 października 2011 r. przez Sąd Apelacyjny uznać należy za rażąco zbędną zwłokę sądu”.

Stwierdziła też iż została „pokrzywdzona niesłusznym wyrokiem” i „ponosi ogromne straty z powodu wadliwego wyroku skazującego”.

Postanowieniem z dnia 9 października 2012 r. Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r., stwierdził swą niewłaściwość i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Najwyższemu, uznając (zgodnie z wolą skarżącej), że jej skarga dotyczy postępowania w przedmiocie rozpoznania wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu w postępowaniu wznowieniowym.

W odpowiedzi na tą skargę, i sporządzonej w dniu 12 października 2012 r., Prezes Sądu Apelacyjnego wniósł o jej pozostawienie bez rozpoznania, wobec tego, że została wniesiona już po wyznaczeniu obrońcy z urzędu do postępowania wznowieniowego, a więc po zakończeniu postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stwierdzone w sprawie okoliczności skutkowały koniecznością pozostawienia skargi bez rozpoznania, jako wniesionej po upływie terminu określonego w art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość.

Wyrażony w tym przepisie w słowach „w toku postępowania” terminu do wniesienia skargi jest zachowany, jeżeli skarga została złożona na tym etapie postępowania karnego, którego dotyczy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2008 r., KSP 2/08, OSNKW 2008, nr 9, poz. 71).

Nie ulega wątpliwości, że skarżąca złożyła skargę na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego dotyczącego rozpoznania jej wniosku o wyznaczenie obrońcy w postępowaniu wznowieniowym.

Taki zakres przedmiotowy tego postępowania, którego dotyczy skarga, wynika wprost z treści sporządzonego przez R. R. wniosku, który je inicjował. Równie bezsporne jest i to, że to postępowanie zakończyło się wydaniem, przez Przewodniczącego Wydziału w dniu 24 sierpnia 2012 r., zarządzenia o wyznaczeniu obrońcy z urzędu „do postępowania wznowieniowego”. Orzeczenie to nie podlegało zaskarżeniu, uprawomocniło się z dniem wydania.

W tej sytuacji, skoro przedmiotowa skarga R. R. na przewlekłość postępowania wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w dniu 3 września 2012 r., to z pewnością nastąpiło to nie „w toku postępowania”, którego ta skarga dotyczyła, ale już po jego prawomocnym zakończeniu.

Ustalenie to implikowało konieczność pozostawienia skargi bez rozpoznania.

Skarżąca miała świadomość tych ograniczeń ustawowych, związanych z wskazaniem – w przywołanym przepisie – dopuszczalnego terminu wnoszenia skarg na przewlekłość.

Podjęta przez nią próba wykazania, w piśmie procesowym z dnia 8 października 2010 r., iż jednak dochowała tego terminu, nie jest skuteczna.

Przede wszystkim dlatego, że bezsporna jest data wpływu przedmiotowej skargi do sądu, co nastąpiło niewątpliwie po zakończeniu postępowania w przedmiocie rozpoznania jej wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu dla sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania.

Przywołany przez nią argument, że do dnia wniesienia skargi (to jest 3 września 2012 r.) „nie została przez sąd skutecznie zawiadomiona o usunięciu naruszenia jej prawa” (k. 12) jest nietrafny.

Przede wszystkim dlatego, że przepis art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość nie uzależnia uznania skutecznego dochowania przez skarżącego terminu, od samego stanu jego świadomości co do toku postępowania.

Wynika z niego jednoznacznie tylko tyle, że skargę można wnosić wyłącznie w toku postępowania. Jest ona bowiem przede wszystkim środkiem prawnym wymuszającym rozpoznanie sprawy przez sąd, a więc spełni swą rolę jedynie wtedy, gdy zostanie wniesiona jeszcze w toku postępowania. Jej celem nie jest przecież stwierdzenie przewlekłości, jaka wystąpiła lecz spowodowanie podjęcia przez sąd, przed którym postępowanie w sprawie jeszcze się toczy i jest dotknięte przewlekłością, działań zapobiegających dalszej przewlekłości postępowania (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2005 r., III SPP 113/04, OSNP 2005, z. 9, poz. 134).

Nadto – niezależnie od powyższych uwarunkowań czyniących twierdzenia skarżącej bezzasadnymi – zauważyć należy, że sąd wysłał jej odpis zarządzenia o wyznaczeniu obrońcy z urzędu w dniu 24 sierpnia 2012 r., które poczta zwróciła jako nie podjęte przez nią w terminie, przy czym przesyłka ta była po raz pierwszy awizowana w dniu 30 sierpnia 2012 r.

Na koniec odnotować wypada, że przedmiotowa skarga jest wewnątrznie niespójna i niejednoznaczna.

Skarżąca bowiem formalnie zażądała w niej stwierdzenia przewlekłości „w sprawie II K /.../”, w której postępowanie bezspornie prawomocnie zostało już ukończone, w czasie wniesienia przez nią skargi. Dopiero analiza treści całej skargi pozwalała wnioskować o tym, że zasadnie Sąd Apelacyjny uznał ją za dotyczącą przewlekłości postępowania w sprawie tego Sądu o sygn. II AKo /.../, prowadzonego w przedmiocie rozpoznania jej wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu dla sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania.

Z tych wszystkich względów, postanowiono jak wyżej.